

Jak rozpoznać czy nasze dziecko sięga po narkotyki?

Jeszcze nigdy dotąd uzależnienia nie były tak powszechnym zjawiskiem jak to ma miejsce aktualnie. Problem wciąż narasta, gdyż obecnie można się dosłownie uzależnić od wszystkiego: od tradycyjnie znanych i opisywanych: alkoholizmu, nikotynizmu i narkomanii, poprzez uzależnienia od słodyczy czy seksu – po ortoreksję (uzależnienie od zdrowego jedzenia), bigoreksję (uzależnienie od fitness i siłowni) czy mediaholizm.

Skupmy się jednak na tym, jakie zachowania i objawy mogą zaniepokoić rodzica nastolatka, który podejrzewa, że jego dziecko sięga po narkotyki.

Przykłady zmian w zachowaniu:

Relacje rodzinne:

- Dziecko większość czasu spędza w swoim pokoju, unika wspólnych posiłków, zajęć
- Nie informuje o wydarzeniach szkolnych (wywiadówkach, problemach szkolnych)
- Nie dzieli się swoimi uczuciami, odcina się od innych bądź przyjmuje postawę obronną
- Nie chce rozmawiać
- Nie odpowiada o swoich znajomych i spędzaniu wolnego czasu
- Nie wywiązuje się z obowiązków domowych, łamie reguły
- Wraca do domu po wyznaczonej porze bez pozwolenia, nie informuje rodziców o tym lub wymyka się z domu
- Zostaje na noc poza domem lub znika na kilka dni bez pozwolenia czy powiadomienia rodziców
- Kłamie, oszukuje, manipuluje, unika kontaktu
- Przynosi do domu różne rzeczy niewiadomego pochodzenia bądź wynosi różne rzeczy
- Dysponuje niewiadomego pochodzenia gotówką
- Z domu znikają pieniądze bądź wydaje więcej pieniędzy na nie wiadomo co
- Obiecuje poprawę i łamie dane słowo
- Jest „dziwnie” nadpobudliwe, rozdrażnione, niecierpliwe

Relacje rówieśnicze:

- Zrywa kontakt z dawnymi przyjaciółmi, kolegami bez uzasadnionego powodu
- Nawiązuje kontakt z tzw. trudną młodzieżą
- Nie przedstawia nowych znajomych, trzyma ich z daleka
- Posługuje się slangiem związanym z narkotykami
- Ma przyjaciół, którzy nie chcą rozmawiać z rodzicami lub podawać swoich nazwisk
- Otrzymuje krótkie, urywane telefony, po których wychodzi z domu
- Nie wiadomo gdzie przebywa poza domem

Funkcjonowanie szkolne:

- Spóźnia się, często wychodzi z lekcji, opuszcza pojedyncze godziny lub całe dni w szkole, notorycznie wagaruje
- Nie odrabia zadań domowych, oddaje je późno lub wcale
- Opuszcza się w nauce, nie zalicza przedmiotów
- Fałszuje usprawiedliwienia
- Nie uważa lub przeszkadza na lekcjach, śpi w czasie lekcji
- Jest niegrzeczne, nadmiernie pobudzone, nie słucha nauczycieli i łamie reguły szkolne
- Zostaje zawieszony wprawach ucznia lub wyrzucony ze szkoły
- Rezygnuje z zajęć pozaszkolnych bądź zostaje z nich wykreślony

Funkcjonowanie emocjonalne:

- Miewa nagłe zmiany nastrojów, bywa smutny lub wesoły bez widocznej przyczyny
- Częściej wybucha gniewem, częściej jest w złym humorze
- Miewa stany depresyjne – częściej jest smutny, przygnębiony i zniechęcony
- Częściej okazuje wrogość wobec rodziców, nauczycieli, zastrasza rodzeństwo
- Ma myśli samobójcze, nie widzi sensu życia
- Jest apatyczny, nie podejmuje żadnych konstruktywnych aktywności
- Uważa, że jest „przegrany”, „do niczego”
- Ma zaniżoną samoocenę, nie potrafi sprostać wymaganiom

- Traci zainteresowanie dla cenionych dawniej czynności
- Traci szacunek dla cenionych wcześniej wartości

Funkcjonowanie psychiczne:

- Zmniejszony zakres uwagi, problemy z koncentracją
- Myślenie paranoidalne – uważa, że jest śledzone, prześladowane lub zagrożone
- Przejawia zmienną mowę – powolna, zamazana lub przyspieszona
- Zmiana nawyków żywieniowych (je dużo lub mało, nieregularnie)
- Zaburzenia snu lub nieregularne spanie: zbyt długie, zbyt krótkie, nie śpi do późna w nocy, sypia w dzień
- Zaniedbuje higienę osobistą i otoczenia, nosi to samo ubranie
- Zachowania o charakterze przestępczym

Wygląd zewnętrzny:

- Zmiany wagi
- Kaszel, przewlekły katar, inne dolegliwości dróg oddechowych (przy wykluczeniu infekcji)
- Ma przekrwione oczy, zwężone lub rozszerzone źrenice
- Zmiany skórne, np.: miejsca po wkłuciach do naczyń żylnych, zadrapania, ślady po oparzeniach papierosami, przebarwienia
- Zapach i/lub ślady chemikaliów na ubraniu bądź papierosów, alkoholu
- Istotna zmiana stylu ubierania się

Przykłady te mogą wskazywać na kontakt z narkotykami lub inne uzależnienia, natomiast jeśli rodzice z jakiś powodów nie znają dobrze swojego dziecka i nie spędzają z nim zbyt wiele czasu – przytoczone zmiany w zachowaniu nie mogą być wymiernym kryterium ich rozpoznania.

mgr Klaudia Makowska